

Tomo Bradanović-ilić rodio se u Visu (Dalm.) 9. prosinca god. 1855. od oca Matije i majke Lukrecije, rođene ilić. — Pučku školu svršio je u svom rodnom mjestu.

U svojoj sedamnaestoj godini otpušta, privođen i blagoslovom svojih roditelja, u sjevernu Ameriku i iskrca se u New-Yorku, gdje je odmah našao zaradu u jednoj trgovačkoj kući. Akoprem mlad, shvaćao je naš Tomo već onda Novi Svijet ozbiljno i muževno i priome uz rad cijelom snagom svoje duše, štedeći pri tom i učeći marljivo engleski jezik. Prvu svoju prištenju odaslao je svojim dobrim roditeljima, zavjeriv im se ujedno, da ih ne će ni u dalekom svijetu zaboraviti. Tu svoju zavjeru, tu riječ sinovske ljubavi i odanosti održao je Bradanović u istinu sve do njihove smrti. Svojim roditeljima bi je izvor sreće i zadovoljstva, bio im je sin i otac, bio im je duša i život. Ta Tomova ljubav slijedi ih i preko groba, pa im je na viškom groblju

podignuo krasan nadgrobni spomenik, djelo čuvenog kipara Rendića, kojemu je i u većim gradovima para tražiti.

Iz ove najljepše stranice Tomove biografije zrcali nam se njegova lijepa duša, u kojoj je u skladu uz ljubav do roditelja i žarka ljubav do naše hrvatske grude, do našeg naroda, kojim se Tomo diči i za koji radi i čuvstvuje.

Iz New-Yorka preseli se Bradanović u Kaliforniju, u grad San Francisco, gdje stupi kao činovnik u jednu od najvećih trgovinskih svjedodžbi iz New-Yorka i San Francisca i vještom engleskom jeziku i trgovačkom poslovanju, teško naći službu. Stupiv u službu čuvene svjetske tvrtke „Anton Gibs i sinovi,“ ušari temelj čitavoj svojoj budućoj sreći. Pronicavši, Englezi znali su cijeniti vrline i zasluge marnog Bradanovića, pa ga stadoše postepeno dizati u častima, dok ga konačno ne imenovalaše administratorom jedne svoje oficine. — Bio je na konju!

Prištediv si znatniju svotu, zahvali se na službi i otputi se u domovinu, u pohode svojim milim.

Vrativ se o Tarapaku, otvori u gradu Pisagua trgovinu mješovitom robom. Kako je u to vrijeme buknuo u Chile građanski rat između pristaša Balmacede i onih narodnog kongresa, bilo je to za Bradanovićeve trgovine vrijeme sjehve, žetve i vršihve. U džep sipilo mu kô za mačave, pa mu je trgovina od zrnca propupala i narasla za junačka tri koplja. Pri tom bila je doduše i Tomova glava na rešetu, ali mu ipak ostade živa i potpuna, kao što je potpuno i njegovo plemenito srce.

Kad je malo zašim engleski kapitalista David Richardson otvorio u „Alto

Tomo Bradanović-ilić.

vačkih kuća. Tu je ostao četiri godine, a za to vrijeme upoznao se je svestrano sa raznim granama trgovačkog poslovanja, izučiv ujedno vrlo lijepo engleski jezik.

Preseliv se u Australiju i ne nalazeći ni tu pravu žicu svojoj sreći, otpušta je u južnu Ameriku i iskrca se u Iquique, grad čilenske pokrajine Tarapaka, koja je onda sačinjavala čest peruanske republike. Kako se je u ono vrijeme čitava trgovina u Tarapaki nalazila u rukama Engleza, nije bilo Bradanoviću, u posjedu li-